

”Kun joku otti lapsen syliin, hetkeksi pois. Kysyi mitä kuuluu”



– Vanhempien kokemuksia tuen
ja palveluiden saatavuudesta,
toimivuudesta ja niiden kehittämisestä



”Kun joku otti lapsen syliin, hetkeksi pois. Kysyi mitä kuuluu”

– Vanhempien kokemuksia tuen ja palveluiden
saatavuudesta, toimivuudesta ja niiden
kehittämisestä

Kaisu Muuronen
Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu
1/2021

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Vastaajien taustatiedot	6
3	Vastaajien hyvinvointi, parisuhde ja perheen tilanne	9
4	Lapsiperheiden tuen ja toiminnan kehittäminen ja siitä tiedottaminen	11
4.1	Keskeiset tiedotuskanavat ja tiedon saatavuus	12
4.2	Perhekeskustoiminnan tunnettuus	14
4.3	Vanhempien näkemykset lasten ja perheiden palvelujen kehittämisestä	14
5	Vanhemmuuden tuki ja toiveet lapsiperheille suunnattuun toimintaan	15
5.1	Tuki vanhemmuuteen	16
5.2	Paras tuki, jota olet vanhempana saanut	17
5.3	Toiveet lapsiperheelle suunnattuun toimintaan	19
5.4	Tuki lapsen median käyttöön	20
6	Vanhempien toiveet päättäjille	21
7	Keskeiset johtopäätökset	28



1.

Johdanto



Osallisuusviikko on Perheet keskiöön! -hankkeen [toimintamalli](#), jonka avulla edistetään vanhempien ja lasten kuulemistä sekä osallisuutta lapsiperheille suunnatuissa palveluissa ja toiminnassa. Osallisuusviikon idean mukaisesti vanhempia kohdataan viikon aikana jalkautumalla mm. perheiden palvelujen pariin. Samalla vanhemmilla on mahdollisuus vastata sähköiseen kyselyyn, jolla kerätään tietoa perheiden tarpeista ja toiveista. Kyselyn ohella keskustelut vanhempien kanssa ovat keskeisessä osassa.

Vuonna 2020 osallisuusviikkoa vietettiin syyskuussa. Sitä päätettiin pidentää viikosta kuukauden mittaiseksi, koska koronaepidemia haastoi kyselyn toteuttamista.

Osallisuusviikon toteuttamiseen osallistui Perheet keskiöön- hankkeen työntekijöiden lisäksi sen monet yhteistyökumppanit eri puolilla Suomea kaikkiaan yhdeksän maakunnan alueella. Vanhemmat ja lapset vastasivat kyselyyn perhekeskuksissa sekä lasten ja perheiden palveluissa (mm. varhaiskasvatus, koulu, oppilashuolto), kohtaamispaikoissa ja erilaisissa tapahtumissa. Osallisuusviikkoa toteutettiin myös erilaisissa lasten ja vanhempien ryhmissä ja järjestöjen muussa toiminnassa. Lisäksi perheitä jalkauduttiin kohtaamaan mm. kaupunkien keskustoihin ja asuinalueille. Vanhempien kyselyyn vastasi kaikkiaan 446 vanhempaa ja lasten kyselyyn 177 lasta tai nuorta.

Tässä raportissa esitellään vanhempien kyselyn tulokset. Vastaajamäärästä johtuen kyselyn tulokset eivät ole yleistettävissä koko perusjoukkoon. Tuloksia voidaan kuitenkin pitää suuntaa antavina, ja ne tarjoavat arvokasta tietoa vanhempien toiveista ja tarpeista: millaista toimintaa, tukea ja palveluja he toivoivat, miten lasten ja perheiden palvelut ja tuki ja niistä tiedottaminen nykyisellään toimivat ja miten niitä tulisi kehittää.

Kyselyyn kohtaamispaikassa vastanneille esitettiin lisäksi muutamia kohtaamispaikan laatuun liittyviä kysymyksiä. Niiden vastauksia ei raportoida tässä, vaan ne koostetaan kohtaamispaikkojen käyttöön kehittämistyön tueksi kohtaamispaikkakohtaisen vastaajamäärän niin salliessa.

Lasten kyselyn tulokset koostetaan ja esitellään erikseen.

Kiitos kaikille osallisuusviikolla perheiden pariin jalkautuneille sekä kyselyyn vastanneille!



2.

Vastaajien taustatiedot



Kyselyyn vastasi kaikkiaan 446 vanhempaa. Heistä 88 % oli naisia, 10 % miehiä, 2 % ilmoitti sukupuolekseen ”muu tai en halua kertoa”. Vastaajat olivat keskimäärin 36–40-vuotiaita.

Valtaosa vastasi suomenkieliseen kyselyyn (96 %) ja muutamat (4 %) arabian-, ruotsin- tai somalinkieliseen kyselyyn.

Perheiden lasten määrä vaihteli välillä 1–14. Viidellä vastaajalla ei ollut lapsia. Koska osallisuusviikon ajatuksena on kerätä laajasti tietoa perheiden tarpeista ja toiveista, nämä vastaukset päädyttiin ottamaan mukaan yhteenvetoon.

Keskimäärin perheessä oli 2,27 lasta (mediaani 2). Heidän ikäjakaumansa oli melko suuri: 0–30 vuotta. Kyselyssä painottuivat kuitenkin pienten lasten perheet, ja valtaosassa perheistä oli alle 7-vuotias lapsi/a (73 %). Lisäksi noin puolessa (53 %) perheistä oli 7–12-vuotias lapsi/a. Viidenneksessä (20 %) perheistä oli 13–17-vuotias lapsi/a, ja 6 %:lla perheistä oli yli 18-vuotias lapsi/a. Usein yhdessä perheessä oli useampaan ikäryhmään kuuluvia lapsia.

Tyypillisimmin perheessä oli kaksi vanhempaa (85 %), ja 14 % vastaajista kertoi, että perheessä oli yksi vanhempi. 1 % vastaajista kertoi, että perheessä oli kolme vanhempaa tai useampi.

18 % vastaajista kertoi, että perheessä oli vähintään yksi erityistä tukea tarvitseva lapsi. Tyypillisimmin perheessä oli yksi erityisen tuen tarpeessa oleva lapsi (79 %), noin kuudennes (17 %) kertoi, että lapsia oli kaksi, 3 % kolme ja 1 % neljä.

Kysely toteutettiin yhdeksän maakunnan alueella, joskin eri maakunnista saatujen vastausten määrä vaihteli melko paljon. Toteutuspaikat vaihtelivat maakunnittain mm. siten, että osassa maakuntia kysely toteutettiin pääosin lasten ja perheiden palveluissa, osassa kohtaamispaikoissa. Tämä vaikutti osaltaan siihen, millaisessa elämäntilanteessa olevia ja minkä ikäisten lasten perheitä kyselyllä tavoitettiin. Vastaukset jakautuivat seuraavasti:

Kanta-Häme 30 %

- Riihimäki: opetus, oppilas- ja kouluterveydenhuolto, lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalvelut, lastensuojelu ja tehostettu perhetyö, vammaispalvelut
- Loppi: varhaiskasvatus ja opetus
- Janakkala: perhekeskus

Pohjois-Savo 22 %

- Iisalmi: Perhekeskus Onni ja Ilona, Pöllösenlahti, pääkirjasto, äitiys- ja lastenneuvola
- Siilinjärvi: Siilinjärven Perheentalo
- Varkaus: perhepalvelut ja perheneuvonta, Varkauden Perheentalo, kirjaston satutunti
- Kuopio: keskusta, Kuopion Perheentalo

Pohjois-Karjala 16 %

- Kontiolahti
- Joensuu: Joensuun Lähiöitalo, Joensuun Perheentalo
- Polvijärvi, Liperi: kohtaamispaikka Kota, Valtimo: perhekahvio, Nurmes: perhekahvio, perhekerho Puuhapirtti, Rääkkylän lauantaikoulupäivä, Tohmajärven kohtaamispaikan PopUp-tapahtuma

Uusimaa 14 %

- Helsinki: Itäkeskus, Itäkadun perhekeskus, Vuosaaren perhekeskus, Kallion perhekeskus, Helsingin keskusta, Jaatisen Maja, perhekahvila FamiljeLuckan
- Vantaa: Koivukylän lapsiperheiden avoin kohtaamispaikka
- Pienperheyhdistyksen toiminta, Naapuriäiti-toiminta, De otroliga åren- ryhmä

Varsinais-Suomi 7 %

- Turku: avoin kohtaamispaikka Marakatti, Ystäväksi maahanmuuttajalle toiminta
- Raisio: avoin kohtaamispaikka Satelliitti
- Uusikaupunki: Ipanamessi, Perhelinja
- Laitila: Mukulavintti, Perhelinja
- Piikkiö: perhe- ja vauvakahvila
- Kaarina: Opetuskoti Mustikka Hovirinta, Poikluoman perhekerho

Päijät-Häme 6 %

- Lahti: Korttelin kajo-, Yhen illan juttu- ja Urheilukeskuksen laavun tapahtumat, Perhekahvila Mettiksén nuorisotalo, kohtaamispaikka Perhetupa, puistoperhekahvila Radiomäen leikkikentällä, Palvelutukku Kolmio (ruokajakelu)

Etelä-Savo 3 %

- Heinävesi, Mikkeli, Pieksämäki, Rantasalmi

Lappi 2 %

- Rovaniemi: lapsiperheiden palvelut, Kemi: MLL Lapin piirin toiminta, Rovala-opisto, Yhden vanhemman perheiden liiton toiminta, Lapin ensi- ja turvakodin toiminta

Pirkanmaa 0,2 %

- Tampere: Silmu ry:n sosiaalipalvelut



3.

Vastaajien hyvinvointi, parisuhde ja perheen tilanne



Valtaosasta heidän vanhemmuutensa voi kohtuullisen hyvin: heidän oli useimmiten helppo ymmärtää lapsen tarpeita, he kokivat olevansa hyviä vanhempia ja pystyivät asettamaan lapselle rajat.

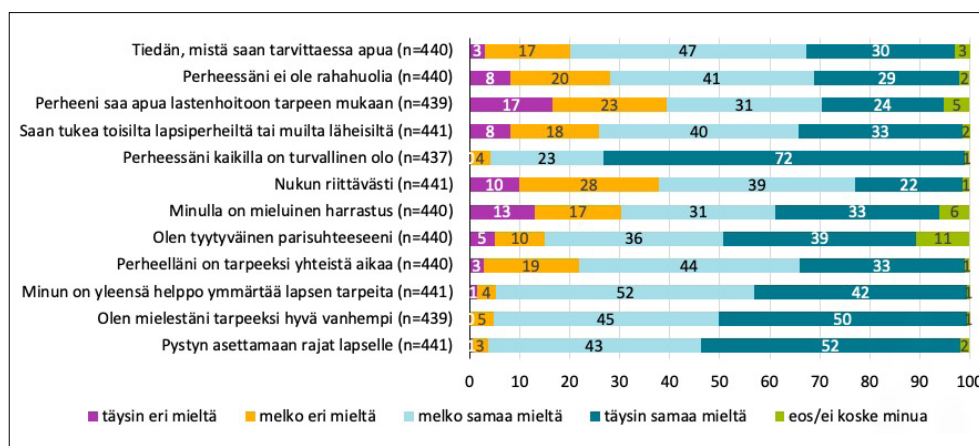
Liian moni kuitenkin nipisti omista yöunistaan (38 % oli osittain tai täysin tätä mieltä) tai omasta ajastaan. Kolme kymmenestä vastaajasta kertoi, ettei heillä ole omaa mieluisaa harrastusta. Keskimääräistä useammin yöunistaan ja harrastuksistaan nipistivät alle 2-vuotiaiden lasten vanhemmat ja vastaajat, joiden perheessä oli yksi vanhempi.

Vastaajat olivat kohtuullisen tyytyväisiä parisuhteeseensa – joskin hieman muita tyytymättömpämpiä olivat alakouluikäisten lasten (7–12-vuotiaiden) vanhemmat. He kokivat hieman muita useammin, ettei perheellä ole riittävästi yhteistä aikaa.

Isoimmaksi haasteeksi nousi se, ettei perhe saa tarvittaessa apua lastenhoitoon (40 % vastaajista osittain tai täysin tätä mieltä). Keskimääräistä useammin näin kertoivat alakouluikäisten vanhemmat. Noin neljännes koki, ettei heillä ole lapsiperheiden tai muiden läheisten tarjoamaa turvaverkkoa, jolta he saisivat tukea (26 % osittain tai täysin samaa mieltä). Miehet kertoivat näin naisia useammin. Kohtaamispaikassa kyselyyn vastanneista keskimääräistä useampi koki saavansa tukea toisilta lapsiperheitä tai läheisiltä. Tulokset vahvistavat näkemystä siitä, että monelle perheelle kohtaamispaikan merkitys arjen ja jaksamisen tukena on keskeinen.

Raha-asiat huolestuttivat. Lähes kolme vastaajaa kymmenestä kertoi, että perheessä on ainakin jonkin verran taloudellisia huolia (28 % osittain tai täysin samaa mieltä).

Jopa viidennes vastaajista kertoi, ettei tiedä, mistä saisi tarvittaessa apua (20 % osittain tai täysin samaa mieltä). Em. huolet (lastenhoito, tuki läheisiltä, rahahuolet ja tietoisuus mistä tarvittaessa apua) korostuivat perheissä, joissa oli erityistä tukea tarvitseva lapsi. Nämä huolet (lukuun ottamatta tietoisuutta siitä, mistä saa tarvittaessa apua) korostuivat myös niiden vastaajien perheissä, joissa oli vain yksi vanhempi.



Vastaajan hyvinvointi, parisuhde ja perheen tilanne (% vastaajista, luvut pyöristetty lähimpään tasalukuun.)

4.

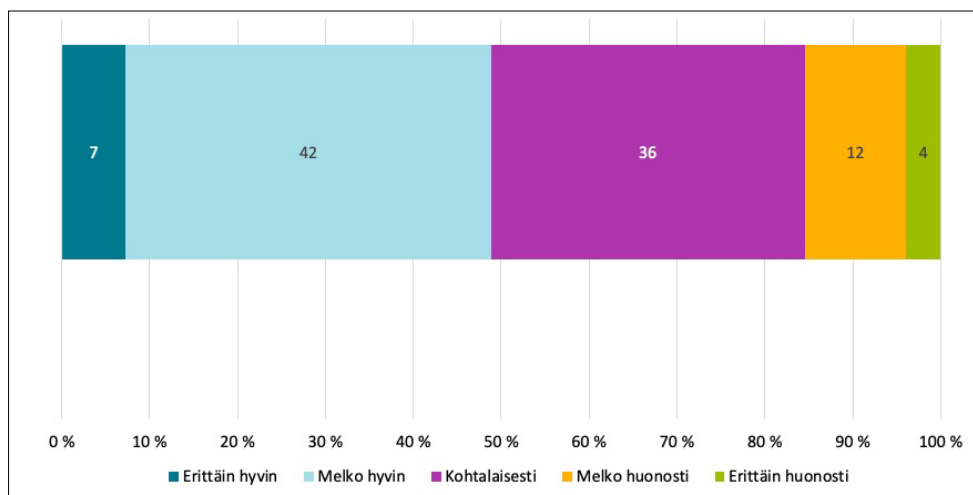
Lapsiperheiden tuen ja toiminnan kehittäminen ja siitä tiedottaminen



4.1 Keskeiset tiedotuskanavat ja tiedon saatavuus

Vanhemmat etsivät ja löytävät tietoa lapsiperheille suunnatusta tuesta ja toiminnasta hyvin monien kanavien kautta. Keskeisimpinä tiedonsaantikanavina pidettiin Facebookia ja yleensä somea (58 %), kunnan tai maakunnan verkkosivuja (48 %) sekä perhekeskuksen palveluja ja toimintaa (46 %), joista vastausvaihtoehdossa oli erikseen mainittu neuvola, kotipalvelu, varhaiskasvatus, koulu, järjestö tai seurakunta. Myös tuttujen, ystävien ja sukulaisten merkitys tiedonsaantiväylänä oli keskeinen (43 %).

Ehkä juuri siksi, että tiedonsaantikanavia on paljon, osa vastaajista koki, ettei tietoa lapsiperheiden tuesta ja toiminnasta ole hyvin saatavilla (Ka. 3,37 Md. 3, 1= erittäin huonosti, 5= erittäin hyvin).



Onko tietoa lapsiperheille suunnatusta tuesta ja toiminnasta hyvin saatavilla? (% vastaajista, n=440, luvut pyöristetty lähimpään tasalukuun.)

Tyytyväisimpiä tiedon saatavuuteen olivat pikkulapsiperheiden vanhemmat. Pikkulapsiperheissä palvelut (mm. neuvola ja varhaiskasvatus) olivat kohtuullisen lähellä, ja niissä tapahtuvien kohtaamisten myötä tiedon välittäminen ja saaminen voi olla helpompaa. Myös kohtaamispaikoilla, joiden toimintaan monet pikkulapsiperheet osallistuivat, näyttää kyselyn perusteella olevan tärkeä rooli tiedon välittäjänä. Kun lapset ovat kouluikäisiä, muuttuvat kohtaamiset usein satunnaisemmiksi tai aina-kin harventuvat. Tämä voi vaikuttaa kokemukseen tiedon saatavuudesta. Myös perheet, joissa oli erityistä tukea tarvitseva lapsi, olivat keskimääräistä selvästi useammin tyytymättömiä tiedon saatavuuteen (30 % koki, että tietoa on saatavilla erittäin tai melko huonosti).

Miten tiedon saatavuutta voi parantaa?

Vanhemmilla oli paljon ajatuksia siitä, miten tiedon saatavuutta voisi parantaa. Monet toivoivat lisää selkeyttä mm. kuntien verkkosivuihin ja että olisi yksi selkeä sivusto, jolle olisi koottu tietoa eri toimijoiden tarjoamasta tuesta, toiminnasta ja palveluista. Erilaisille tietoa yhteen kokoaville infopaketeille ja uutiskirjeille sekä nykyistä laajemmalle somekanavien hyödyntämiselle koettiin olevan tarvetta.

Muutamat vastaajat toivat esiin myös kieleen liittyvät kysymykset: tietoa on suomeksi, muttei riittävästi muilla kielillä.

”Tieto on netissä vaikeasti löydettävissä ja eri tahojen toiminta sekavasti eri alustoilla. Olisi mahtavaa, jos kaikki tietynikäistä lasta koskevat kerhot, harrastukset, toiminnot ja tukipalvelut pystyttäisiin kokoamaan samalle nettisivuille.”

”On tiedettävä, minkä nimistä palvelua etsii, jotta voisi löytää tiedon...”

Monista vanhemmista tuntui, että kattavan tiedon löytäminen edellyttää liikaa omaa aktiivisuutta. He toivoivatkin eri palvelujen, kuten neuvolan, varhaiskasvatuksen ja koulun tai vammaispalvelujen, välittävän tietoa enemmän ja paremmin. Heistä nettisivujen tai esitteiden kautta tarjottu tieto ei aina tavoittanut perheitä. Lisäksi toivottiin, että tuen mahdollisuuksista kerrottaisiin avoimesti eri palveluissa, vaikkei perhe viittaisikaan siihen. Vanhempi ei aina osaa itse kertoa tuen tarpeestaan tai pyytää apua.

”Tietoa asioista on saatavilla netissä vaikka kuinka, mutta se mistä saa oikeasti helposti matalalla kynnyksellä apua? Kun itse olin 3kk lapsen tuore äiti, pelkäsin elämää ja olin pahasti masentunut, en jaksanut etsiä apua. Itkin kun en löytänyt ja tiennyt miten saan apua pahaan olooni.”

”Pitää olla itse aktiivinen etsimään tietoja. Esikoisen kohdalla en olisi edes tiennyt mistään toiminnan olemassaolosta ellen olisi neuvolassa kertonut, että tuntuu yksinäiseltä. Sieltä vinkattiin vasta silloin, että tällaista toimintaa edes on ja vauva oli siinä vaiheessa jo kolmen kuukauden ikäinen. Neuvolassa saisivat aktiivisemmin kertoa näistä tai jokin muu kanava.”

”Neuvolan, ja etenkin lastensuojelun asiakkaana kokisin hyvin tarpeelliseksi tuoda ilmi kaikkea lapsiperheille suunnattua toimintaa ja apua, mitä kunnassa on tarjolla - esim. lappu missä on lista kaikesta. Ja niin, että neuvola kertoo näistä jo ennen, ilman mitään ”kriteereitä” tai perhetilannetta huomioiden... Tietenkin jos osaisi itse kysellä paljon kaikkea, auttaisi varmasti asiaan. Mutta toisaalta sitä ei vaan jaksu/muista...”

”Yksinhuoltajana olen päässyt näiden palveluiden piiriin ja kuullut niistä vasta lapseni uuden lääkärin kautta, joka huolestui minun, eli äidin jaksamisesta. En tiedä mitä kautta palveluita pitäisi enemmän tuoda ”tyrkylle”, mutta itse siinä tilanteessa olin täysin tietämätön kaikesta avusta mitä on mahdollista saada. Voimat voivat olla liian vähissä, että tulisi mieleen, että edes on jotain tahoja, joista voisi saada apua, kun vain niitä jaksaisi etsiä esim. internetistä.”

4.2 Perhekeskustoiminnan tunnettuus

Vain vajaa kolmannes (32 %) oli kuullut maakuntansa perhekeskustoiminnasta. Suurin osa oli kuullut siitä neuvolasta tai osallistuessaan johonkin perheille suunnattuun toimintaan (mm. järjestöjen tai seurakunnan järjestämä toiminta). Tietoa oli löydetty myös netin ja somen kautta sekä tuttavilta, ystäviltä, ”puskaradiosta” tai työpaikalta. On hyvä huomioida, että niistä vanhemmista, jotka olivat kuulleet perhekeskustoiminnasta, kaikilla ei kuitenkaan ollut tarkempaa tietoa siitä, mitä perhekeskus käytännössä tekee.

Perhekeskuksen tunnettuus vaihteli paikkakunnittain, joskin kuntien sisällä oli eroja. Kyselyaineisto ei mahdollista tarkempaa pureutumista paikkakunta-kohtaisiin eroihin. Lisäksi erottui kuitenkin siten, että siellä vastaajat olivat kuulleet selvästi keskimääräistä useammin maakuntansa perhekeskustoiminnasta.

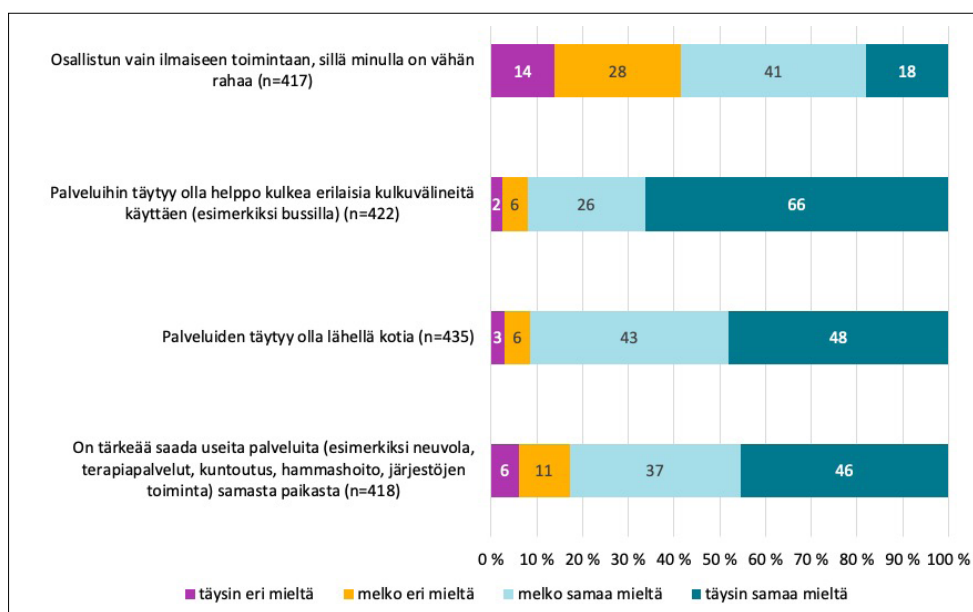
4.3 Vanhempien näkemykset lasten ja perheiden palvelujen kehittämisestä

Vanhempia pyydettiin arvioimaan erilaisia lasten ja perheiden palveluihin sekä niiden kokonaisuuteen liittyviä väittämiä neliportaisella asteikolla.

Liki kaksi kolmesta (66 %) oli täysin samaa mieltä siitä, että palveluihin pitää päästä helposti kulkuvälineitä käyttäen (esim. bussilla). Tätä pitivät keskimääräistä tärkeämpänä vastaajat, joilla oli alle 2-vuotiaita lapsia.

Lähes puolet vastaajista (48 %) piti erittäin tärkeänä, että palvelut sijaitsevat lähellä kotia. Samoin liki puolet (46 %) piti tärkeänä, että useita palveluja saa saman katon alta – joskin näissä vastauksissa oli hieman em. väittämää enemmän hajontaa.

On huomionarvoista, että lähes viidennes (18 %) vanhemmista kertoi, että perhe osallistu rahanpuutteen vuoksi vain ilmaiseen toimintaan. Vähintään melko samaa mieltä ko. väittämän kanssa oli 59 % vastaajista.



Mitä ajattelet seuraavista väittämistä?
(% vastaajista, luvut pyöristetty lähimpään tasalukuun)

5.

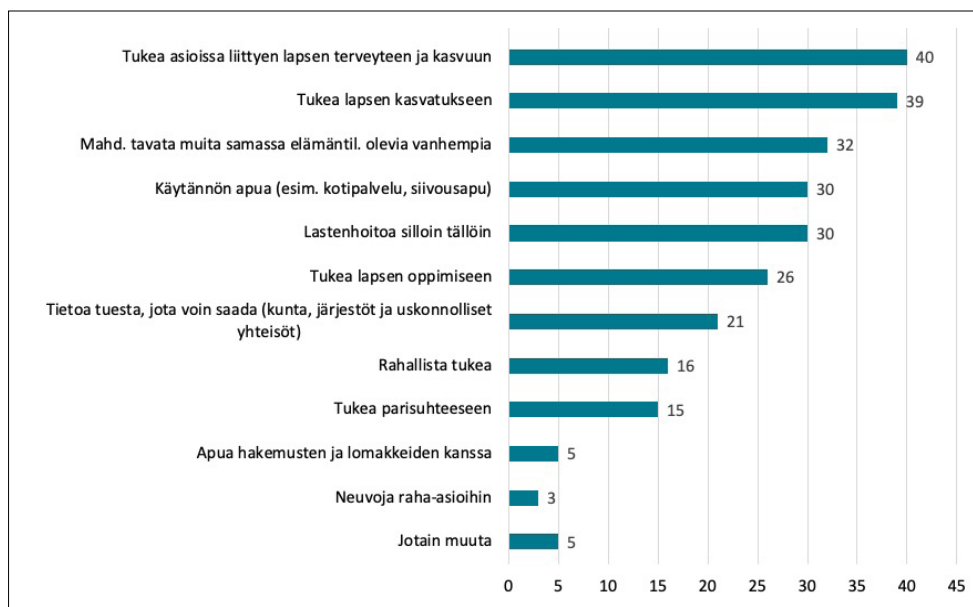
Vanhemmuuden tuki ja toiveet lapsiperheille suunnattuun toimintaan



5.1 Tuki vanhemmuuteen

Vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme tärkeintä asiaa, joihin he toivoivat saavansa vanhemmuudessaan tukea.

Toiveet vaihtelivat perheen elämänvaiheen ja -tilanteen mukaan. Useimmin nousivat esiin lapsen terveyteen ja kasvuun sekä lapsen kasvatukseen liittyvät asiat. Kolmanneksi tärkeintä oli mahdollisuus tavata muita samassa elämäntilanteessa olevia vanhempia. Se korostui niissä perheissä, joissa oli alle 2-vuotiaita lapsia (49 %) ja jotka vastasivat kyselyyn kohtaamispaikassa. Tämäkin korostaa kohtaamispaikkojen keskeistä roolia erityisesti pienten lasten perheiden elämässä: monelle vanhemmalle se saattaa olla ainoa paikka, jossa voi tavata samassa elämäntilanteessa olevia vanhempia, jakaa kokemuksia ja saada vertaistukea.



Millaista tukea haluaisit saada vanhemmuuteen? Valitse kolme tärkeintä. (% vastaajista, n=337, luvut pyöristetty lähimpään tasalukuun)

Em. lisäksi monet vanhemmat korostivat konkreettista apua ja sen merkitystä vanhemmuuden tukena. Vajaa kolmannes (30 %) vastaajista toivoi käytännön apua, kuten kotipalvelua, siivousapua tai lastenhoitoapua. Konkreettisen avun merkitys nousi esiin keskimääräistä enemmän perheissä, joissa oli erityistä tukea tarvitseva lapsi. Näiden perheiden toiveet liittyivät yleisemmin lastenhoitoapuun (39 %) sekä muuhun käytännön apuun, kuten kotipalveluun tai siivousapuun (38 %). Lisäksi toivottiin tukea lapsen kasvatukseen (35 %) ja oppimiseen (33 %) sekä tietoa tuesta, jota voi saada (33 %).

5.2 Paras tuki, jota olet vanhempana saanut

Avoimessa kysymyksessä vanhempia pyydettiin kertomaan, mikä on parasta tukea, jota he ovat vanhempana saaneet.

Vertaistuki oli usein koettu hyvin merkitykselliseksi. Usein sitä oli saatu ystävil-
tä ja läheisiltä, mutta myös kohtaamispaikkojen – kuten erilaisten perhekerhojen
– merkitys nousi esiin. Jos lähipiirissä tai fyysisesti lähellä ei ole muita samassa
elämäntilanteissa olevia perheitä, kohtaamiset voivat muodostua tärkeiksi hen-
kirei'iksi, ja luoda parhaimmillaan uusia ystävyyssuhteita. Vanhemmat arvostivat
sitäkin, että kohtaamispaikat ja niiden yhteydessä toimivat kerhot tarjoavat tär-
keää leikkiseuraa lapsille.

Vanhemmat korostivat vertaistuen merkitystä haastavissa elämäntilanteissa
tai esim. silloin, kun perheessä oli erityistä tukea tarvitseva lapsi. Vanhemmat ker-
toivat monin tavoin siitä, miten tärkeää on ollut päästä jakamaan kokemuksiaan
muiden vastaavassa tilanteessa olevien kanssa.

*”Vertaistuki. Mahdollisuus jakaa ajatuksia ja tunteita omasta tilanteesta ja
kuulla muiden kokemuksia, joilla on tai on ollut samanikäisiä lapsia. Myös
jo kuunteleminen auttaa!”*

*”Olen löytänyt mukavia äitikavereita mm. kerhoista. Parasta on nähdä, kun omat
lapset leikkivät ja touhuavat innoissaan kerhoissa, tapahtumissa yms. paikoissa.”*

Vertaistuen ohella nousi esiin monenlainen tuki ja apu, jota vastaajat olivat saaneet
palveluista ja kolmannen sektorin toiminnasta. Yhdistävä tekijä näissä vastauksis-
sa oli se, että vanhempi koki tulleen kuulluksi ja kohdatuksi: ammattilainen oli
välittänyt, ja hänellä oli aikaa keskustella. Samoin perheet kokivat vahvasti, että
niiden tarpeet oli kuultu ja niitä oli tarvittaessa autettu eteenpäin. Apua ja tukea
oli saatu hyvin monilta tahoilta, esim. neuvolan ja varhaiskasvatuksen työntekijöiltä,
koulun opettajilta ja kuraattoreilta, sosiaalipalvelujen ja lastensuojelun työnteki-
jöiltä, kohtaamispaikan, järjestön tai seurakunnan toimijoilta ja vapaaehtoisilta.

*”Työntekijä selvitti perheen kokonaisuudessaan, etsi sopivat palvelut ja palasi vielä
useamman kerran varmistamaan, että voimme hyvin ja saamme palvelut.”*

*”Neurolapsykologi, joka ei vähätellyt minua ja asioitani vaan otti minut vakavasti
ja hellästi vastaan. En ollut enää yksin. Ja perhepalvelun hoitaja samaisesta syystä
otti väsymyksen ja masennuksen tosissaan eikä vain normaalina lapsiperhe arki
asiana. Isot kiitokset heille!”*

*”Kun joku otti lapsen syliin. Hetkeksi pois...Kerhoon mennessä tuli työntekijä, joka
auttoi vaatteita pois. Kysyi mitä kuuluu. Se oli mieleenpainuva. Tai se kun saimme
vaikeassa tilanteessa hyvän mielen lahjakortin. Tuntui että meitä oli kuultu.”*

”...oli tosi vaikeaa aikaa, kun kuopus oli pieni... Saimme kotipalvelusta lastenhoitoapua ja perhetyöntekijä kävi meillä ja hänen ansiostaan tajusin hakeutua psykoterapiaan... Asiat ovat miljoona kertaa paremmin nykyään!!



Kohdatuksi tulemisen, kuuntelun ja keskustelun ohella vanhemmat kertoivat paljon esimerkkejä hyvin konkreettisesta avusta, jota he olivat saaneet – joko ystäviltä ja sukulaisilta tai palveluista. Sellaista oli useimmin lastenhoitoapu sekä kotipalvelu ja siivousapu. Vanhemmat kertoivat myös monia esimerkkejä taloudellisesta tuesta, jota perhe oli saanut esim. kriisitilanteessa. Konkreettisen avun tärkeys korostui usein erityisesti silloin, kun perheellä ei ollut omista läheisistä muodostuvaa tukiverkkoa tai se oli fyysisesti kaukana.

"...Isovanhemmat korvaamattomat, totta kai. Auttavat kaikessa käytännön tekemisessä ja lasten hoitamisessa aina."

”Kotipalvelu kun meillä oli tytöllä koliikki. Siihen pitäisi panostaa enemmän. Ettei tarvitsisi olla viimeinen hätä, kun apua saa. Vaan ennemminkin varhaisessa vaiheessa apua.”

”Parasta tukea olen saanut lapsemme tukiperheen muodossa. Kun tukiverkostoa ei ole, on konkreettinen apu todella tärkeää.”

"... lapsille joululahjat. Mainitsen nämä, koska tieto siitä, että lapset varmasti saavat lahjat vaikka rahat on tiukilla lämmittää sydäntä ja poistaa monta stressiä."

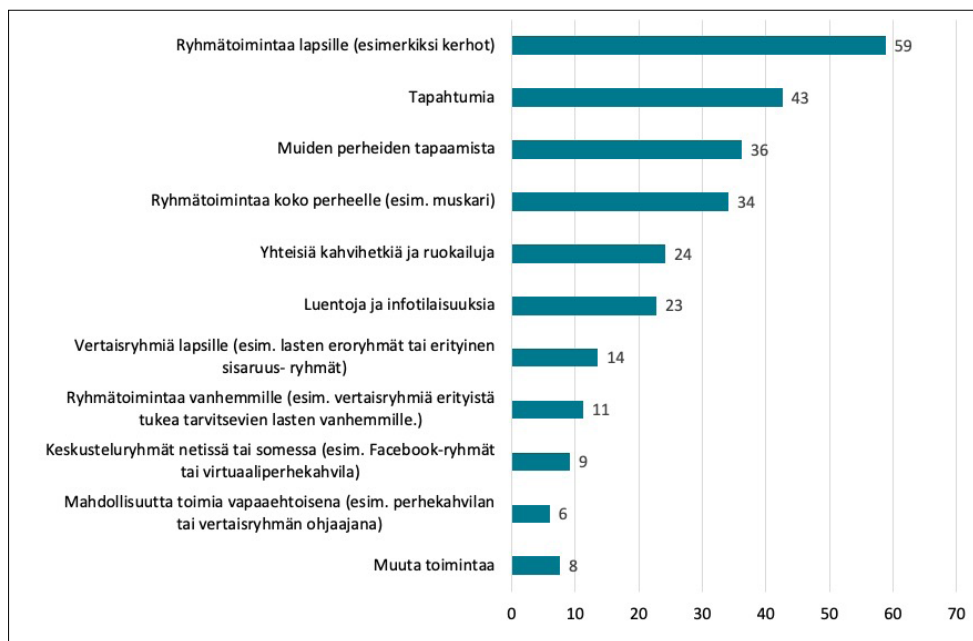


Mikä on ollut parasta tukea, mitä olet vanhempana saanut? Sanapilvi useimmin toistuvista sanoista. (n=249)

5.3 Toiveet lapsiperheelle suunnattuun toimintaan

Vanhempia pyydettiin valitsemaan kolme tärkeintä toimintaa lapsiperheille.

Useimmin toivottiin ryhmätoimintaa lapsille, kuten kerhoja (59 %) tai tapahtumia (43 %). Myös mahdollisuus tavata muita perheitä (36 %) sekä ryhmätoiminta koko perheelle – esim. muskaritoiminta – oli monen vanhemman toiveena (34 %).



Millaista toimintaa toivot lapsiperheille? Valitse kolme tärkeintä. (% vastaajista, n=434, luvut pyöristetty lähimpään tasalukuun)

Perheen lasten ikä vaikutti toiveisiin. Erityisesti alle 2-vuotiaiden ja alle kouluikäisten lasten vanhemmat korostivat lasten ryhmätoimintaa, muiden perheiden tapaamista ja koko perheen ryhmätoimintaa. 13–17-vuotiaiden vanhemmat nostivat keskimääräistä useammin esiin vanhempien ryhmätoiminnan (20 %) sekä hieman keskimääräistä useammin luennot ja infotilaisuudet (27 %).

Kun perheessä oli erityistä tukea tarvitseva lapsi, nousivat kolmen kärkeen lasten ryhmätoiminta (49 %) sekä tapahtumien (32 %) lisäksi luennot ja infotilaisuudet (32 %).

5.4 Tuki lapsen median käyttöön

Vastaajilta kysyttiin, toivovatko he tukea lapsensa median käyttöön. Ja jos: millaista tukea he erityisesti kaipaivat.

Joka neljäs (24 %) vastaaja kertoi toivovansa tukea lapsensa median käyttöön. Tuen tarve korostui odotetusti perheissä, joissa oli alakouluikäisiä lapsia (7–12-vuotiaita) tai nuoria (13–17-vuotiaita). Huomionarvoista on, että lähtökohtaisesti tukea toivoivat kaikenikäisten lasten vanhemmat.

- perheessä 0–2-vuotias lapsi/a: 18 %
- perheessä 3–6-vuotias lapsi/a: 25 %
- perheessä alakouluikäinen lapsi/a (7–12-vuotias): 28 %
- perheessä 13–17-vuotias lapsi/a: 35 %
- perheessä 18-vuotias tai vanhempi lapsi/a: 24 %

Millaista tukea vanhemmat kaipaavat lapsensa median käyttöön?

Monet vanhemmat nostivat esiin, että heidän tulisi keskustella nykyistä enemmän keskenään, jotta he saisivat luotua yhtenäiset käytännöt lasten median ja laitteiden käytölle. Monet kaipaivat myös luentoja mm. ruutuajasta ja sen rajaamisesta. Toisaalta kaivattiin hyvin konkreettista tietoa siitä, miten laitetaan esim. estoja haitalliselle nettisivuille, millaisilla sovelluksilla voi rajata lapsen puhelimen käyttöä ja miten sovellukset toimivat. Lisäksi kaivattiin vinkkejä hyvistä eri-ikäisille lapsille soveltuvista peleistä ja sovelluksista.

”Joku tulisi esim. alakoululaisten vanhempainiltaan ja ihan konkreettisesti näyttäisi miten esim. laitetaan estoja haitalliselle nettisivuille jne.”

”Kuinka voisin paremmin valvoa lapsen netin käyttöä. Valvonta on vaikeaa, kun nykyään on älypuhelimet.”

Moni vanhempi tarvitsisi tietoa, jonka avulla päivittää omaa nettimaailman tuntemustaan. Lisäksi toivottiin tietoa mediakasvatuksesta sekä siitä, miten säilyttää tasapaino median käytön ja muun elämän välillä. Myös vinkkejä lapsen kanssa keskusteluun (mm. sisällöt, peli- ja käyttäytymissäännöt) kaivattiin. Niin ikään se, miten ohjata omaa lastaan mediakriittisyyteen ja suojaamaan itse itseään kiinnosti.

”Konkreettista tietoa, tukea ja neuvoja, miten käsitellä näitä lapsen kanssa yhdessä.”

”Vinkkejä, joilla ohjata omaa lasta mediakriittisyyteen ja suojaamaan itse itseään myös kun aikuiset eivät ole paikalla.”

”Luento yms. median käytöstä ja sekä sen hyvistä että huonoista puolista. Myös opastusta, milloin pelaaminen on haitallista ja merkit siihen, ikärajoista ja vaikutuksista fyysiseen kuntoon (näkö, niska-hartiaseudun kipeytymiset sekä psyykkinen puoli).”

6.

Vanhempien toiveet päättäjille



Kyselyn lopuksi vastaajia pyydettiin vielä kertomaan omin sanoin asioista, jotka ovat hyvin tai huonosti, sekä omista toiveistaan.

Laadukkaat, helposti saavutettavat peruspalvelut ja matalan kynnyksen toiminta tulee turvata

Valtaosa vanhempien toiveista ja ajatuksista kiinnittyi vahvasti heidän omiin kokemuksiinsa lasten ja perheiden palvelujen käyttäjinä. Monet korostivat mm. laadukaiden peruspalvelujen, kirjaston tai vaikkapa liikuntamahdollisuuksien merkitystä osana heidän perheensä arkea. Erityisesti kohtaamispaikoissa kyselyyn vastanneet korostivat matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen tärkeyttä hyvinvointinsa tukena. Osa vastaajista oli huolissaan mm. kohtaamispaikkojen aukioloaikojen supistamisesta tai siitä, että toimintaa on tarjolla vain kaupungin keskustassa.

”Olen ollut todella tyytyväinen lapsiperheiden toimintaan ja palveluihin. Niistä on ollut suuri apu: esim. kerhot ja toisiin perheisiin tutustuminen ovat olleet tärkeitä meidän perheellemme. Toivottavasti taloudellista tukea riittää jatkossakin näihin toimintoihin.”

”Ihanaa, että on kohtaamispaikkoja. Kohtaamispaikkoja myös lähioihin”

Vaikka moni vastaaja saattoi olla tällä hetkellä tyytyväinen perheensä saamiin palveluihin (mm. varhaiskasvatus, koulu, neuvola), huoletti monia vanhempia mm. laadun vaihtelu, ryhmä- ja luokkakoot sekä peruspalveluihin kohdentuvat leikkaukset ja säästöpaineeet.

”Kunta X aikoo jälleen kiristää koulujen ja päiväkotien tilanteita. Täällä on jo valmiiksi todella surkea hoitopaikkatilanne. Myös kouluavustajien määrä on vähentynyt jo muutenkin. Toivoisin, että joskus näistä asioista tulisi positiivisia uutisia, mutta aina mennään vain alaspäin.”

Alueilla, joilla oli meneillään palveluverkkouudistus, korostui lähipalveluiden, erityisesti lähikoulujen, päiväkotien ja neuvolan merkitys. Myös palvelujen saavutettavuus oli tärkeää: mikäli kulkuyhteydet ovat hankalat ja esim. julkinen liikenne ei toimi, lapsen koulumatkasta voi tulla kohtuuttoman pitkä. Huonot kulkuyhteydet vaikuttivat siihenkin, ettei perhe ollut voinut osallistua esim. kohtaamispaikan toimintaan siten kuin toivoisi.

”Miten päättäjät voivat haluta ajaa alas viimeisetkin pienemmät koulut, joissa lasten olisi hyvä kasvaa turvallisessa ja virikkeellisessä ympäristössä. Kuitenkin rahaa löytyy valtaviin monitoimihankkeisiin vain kaupungin imagon pönkittämiseen, vaikka palvelut ovat jo riittävät nyt. Lapset ja erityisryhmät kärsivät tästä eniten.”

”X kunnassa on suunnitteilla keskittää kouluja ja varhaiskasvatusta tarpeettoman paljon – uhkana on, että päivittäiset matkat kasvavat niin, ettei ole mahdollista kulkea kävellen tai pyöräillen. Minusta tärkeää olisi, että lasten koulu- ja päiväkotimatkat ovat niin lyhyet, että on helppoa ja houkuttelevaa kulkea kävellen ja pyörällä – näin opetetaan liikunnalliseen ja terveelliseen arkeen. Ryhmät ovat erityisesti koulussa turhan suuria ja oppimismenetelmät eivät huomioi riittävästi erilaisten oppijoiden tarpeita...”

”Lasten harrastustoiminta on siirretty melkein kokonaan sinne 20 km päähän kaupunkikeskukseen, mutta bussivuoroja ei kuitenkaan ole lisätty vaan päinvastoin. Käytännössä jos ei ole autoa, lapsi ei pysty harrastamaan mitään. Illalla viiden jälkeen seuraava bussi kotiin lähtee klo 21...”

Palvelut ovat liian hajanaiset ja hoitopolut epäselvät

Erityisesti tukea tarvitsevien lasten vanhemmat nostivat esiin palvelujen haja-
naisuuden ja mm. neuropsykiatriisiin vaikeuksiin liittyvien pulmien kirjavat ja epäselvät hoitopolut. Useampi vanhempi toivoi, että mm. lapsen kuntoutus- ja terapiapalvelut voisi toteuttaa mahdollisuuksien mukaan päiväkodissa. Siirtymisen kesken päivän oli lapselle raskasta ja aiheutti haasteita myös työssäkäyvälle vanhemmalle. Tukea tarvitsevien lasten vanhemmat kertoivat usein, että tuesta ja palveluista joutuu taistelemaan, jolloin perheen kokonaiskuorma saattaa muodostua kohtuuttoman suureksi.

”Mm. koulujen luokkakoot ovat kestäättömän suuria, lievästi oireilevat neapsylapset väliinputoajia. Perheneuvola, johon vanhempien eroa sureva lapsi/esiteini saa aikoja kerran kuussa on tarpeeton. Palveluiden riittämättömyys suhteessa tarpeeseen.”

”Kahden erityisen äitinä olen kuntoutuksen ja hyvinvoinnin projektipäällikkö monen eri tahon välillä. Työpaikka joustaa, koska palvelut eivät...Helsingissä kulkevana joudun joustamaan TODELLA PALJON. Kuormittaa.”



Varhaista tukea ja apua on vaikea saada

Moni vanhempi painotti ehkäisevän ja varhaisen tuen merkitystä ja sitä, miten oli itse tietyissä elämäntilanteissa saanut apua. Toisaalta monesta tuntui, että apua on vaikea saada, vaikka sitä olisi pyytänyt. Monesta että jonot palveluihin ovat liian pitkät. Useampi vanhempi kertoi, että perheen haasteita tai tuen tarpeita oli vähätelty tai niitä ei ollut ymmärretty.

”Matalan kynnyksen tukea työssäkäyvien vanhempien perheille pitäisi saada enemmän ja helpommin. Kun voimavarat ovat vähissä niin ihan vaikka siivousapua tai lastenhoitoapua.”

”On myös perheitä, joissa on se kaksi vanhempaa, mutta ei yhtäkään muuta läheistä ihmistä lapsille. Ei siis tule lastenhoitoapua, ei henkistä tukea, eikä lapsilla ole muita aikuisia kuin me vanhemmat. Tätä ei tunnuta ymmärtävän, enhän ole yksinhuoltaja niin mitäpä sitä tässä valittamaan.”

”Kun ”tavallinen” hakee apua, se tulisi ottaa tosissaan ja siihen tulisi tarttua. Kokemus on, että jos ei ole vakavaa ongelmaa kuten alkoholismi, erotilanne, väkivaltaisuutta ym., niin apua on ollut vaikea saada. Kokemus on ollut, että avuntarvetta on joskus vähätelty. Tukea tulisi olla ennaltaehkäisevästi enemmän tarjolla.”

Omaksi teemakseen nousi parisuhteen tuki. Monet kokivat, että se jää liian helposti vanhemmuuden jalkoihin. Osalle vanhemmista haasteellisinta oli se, ettei yhteistä parisuhdeaikaa ole, koska perheellä ei ole tukiverkkoa tai mahdollisuutta ostaa itse lastenhoitopalveluja.

”Apua on vaikea saada. Avioliittoneuvontaan ei pääse koska jonot ovat niin pitkät ja emme ole eronneet (vielä). Lastenhoitoapua tarvittaisiin, jotta vanhemmat jaksaisivat.”

”Parisuhdeaika ja omaa aikaa toivotetaan joka paikasta, mutta sitten esim. se ei ole kriteeri saada kotipalvelua. Miten ne perheet, jotka ovat yksin sitten järjestävät tätä aikaa.”



Käytännön apua tulee olla saatavilla riittävästi

Monet vanhemmat nostivat esiin hyvin konkreettisen, käytännön avun merkityksen. He toivoivat nykyistä parempia resursseja ja mahdollisuuksia kotipalveluun, siivousapuun ja lastenhoitoapuun. Osa koki, ettei tarjottu tuki aina kohtaa perheiden tarpeita. Joissain tilanteissa nimenomaan hyvin konkreettinen tuki, esim. säännöllinen siivousapu voisi olla kaikkein parasta. Tähän liittyi vanhempien monessa kohtaa esittämä toive siitä, että palveluissa olisi aikaa kohdata perheet ja kuulla niiden toiveet ja tarpeet. Se edellyttää aikaa ja riittäviä resursseja, joita vanhemmat peräänkuuluttivat.

”Lapsiperheitä on todella paljon erilaisia, ja kaikki ne ovat yhtä arvokkaita. Tärkeintä olisi tukea perheitä niissä asioissa, joissa he itse kokevat tarvitsevansa tukea. Itse olen ollut tilanteissa, joissa minulle on koitettu tuputtaa mm. lääkärin toimesta neuvoja, joita en tarvitse ja jotka ovat arvojeni vastaisia. Toisaalta vauvavuosina perheeni olisi eniten hyötynyt säännöllisestä siivousavusta kotona. Simppeli palvelu, jonka tuottajia on jo olemassa, vain rahan liikkuminen on ongelma. Meillä ei ole varaa maksaa siivouspalveluista, mutta voimavaramme ovat paikoitellen olleet vähissä ja olemme käyneet keskustelemassa mm. perheneuvolassa, jossa varmasti tuntihinta on työntekijälle enemmän, kuin mitä siivouspalvelu olisi ollut.”

”Tukiperheitä, tukihenkilöitä, yökylätoimintaa, varamummoloita ja lastenhoito apua niin että itse saa päättää kuinka ajan käyttää. Nykyään ei lapsiperheiden kotipalvelua saa mitenkään.”



Tieto lapsiperheiden palveluista, tuesta ja toiminnasta tulee koota yhteen ja tiedottamista parantaa

Tässäkin yhteydessä vanhemmat nostivat esiin palveluista ja tuesta tiedottamisen pulmat. He kokivat, ettei tieto saatavilla olevasta tuesta tavoita lapsiperheitä, mikä estää avun ja tuen saamista.

”Hyvää on se, että palveluita on saatavilla. Huonoa on se, että palvelut eivät välttämättä saavuta kaikkia lapsiperheitä. Kehitysideana vaikka aiemmin mainitsemani nettisivu, josta löytyy ns. kaikki palvelut tuesta harrastuksiin. Myös uutiskirje ihan postitse tai s-postilla lapsiperheille toisi palveluita paremmin tietoon varsinkin paikkakunnalle muuttaneille perheille.”

”Kukaan neuvolassa ei kertonut erilaisista paikoista, joihin lapsiperheet voivat mennä. Olisi ollut tärkeää tietää vaihtoehtoja, koska olin yksinäinen, kun lapseni oli vauva.”

”Toivoisin, että kunnassani olisi ”tukihenkilö tai järjestö tms.”, joka osaisi neuvoa erityisen lapsen asioissa. Henkilö, jonka numero lykättäisi käteen, että soita tälle. Nyt kaikki olen joutunut itse selvittämään eri tahoilta erikseen.”

Rahahuolet ja huoli toimeentulosta

Rahan puute näkyi. Vanhempien huolet liittyivät mm. siihen, että osa palveluista on maksullisia ja näin ollen heidän ulottumattomissaan. Myös lasten harrastustoiminnan ja/tai -välineiden kalleus nousi esiin. Vanhemmat kertoivat erilaisen maksuttoman toiminnan ja ilmaisten tilaisuuksien merkityksestä: osa toivoi niitä lisää, mutta toisaalta monella oli kokemus, että erilaisia maksuttomia tilaisuuksia ja tapahtumia oli heidän kunnassaan kohtuullisen hyvin tarjolla.

”Rahahuolia, rahat ei riitä peruselintarvikkeiden ja hygieniatuotteiden /lääkkeiden jälkeen mihinkään. Tämä masentaa sillä en voi tarjota lapselle mitään mitä useimmat muut perheet tarjoavat, esim. lomareissuja, uimahallissa käyntejä, harrastuksia mm. jumppa /parkour.”

”Toivoisin saavani apua lasten sosiaalipalveluista, mutta kotipalvelu on maksullista, enkä pysty sitä ottamaan. Perhetyötä kyselin kun uhmatilanteet ovat haastavia, sitä minä en saanut.”

”Harrastustoiminta lapsiperheille on kallista. Voisiko seurojen ja järjestöjen välillä tehdä yhteistyötä? Harrastukset ehkäisevät suuresti lasten yksinäisyyttä, ja monelta ne jäivät väliin kalliiden maksujen vuoksi.”

”Ilmaistapahtumia saisi olla enemmän, jotta vähävaraisien perheiden lapsillakin olisi ”kivoja juttuja” joihin voisi osallistua. Raha ei kasva kaikilla ”puussa.”

Lisää monipuolista toimintaa lapsiperheille, myös eri aikoihin

Monet vanhemmat toivoivat, että omassa kunnassa olisi tarjolla nykyistä enemmän erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia perheille. Erityisesti toivottiin liikunnallisia tapahtumia ja liikuntapaikkoja. Nuorillekin tulisi olla useampia kokoontumispaikkoja, ja lisäksi toivottiin enemmän paikkoja, joissa tukea tarvitsevatkin lapset olisi huomioitu. Osa toiveista liittyi vallitsevaan koronaepidemiaan, joka on pakottanut monet paikat sulkemaan ovensa tai supistamaan toimintaansa. Vanhemmat halusivat väljyyttä aukioloaikoihin: toimintaa ja tukea tulisi olla tarjolla myös iltaisin ja viikonloppuisin.

”Kannattaa miettiä sitä, että erilaisilla perheillä on erilaisia tarpeita... Toiset perheet tarvitsevat aamuohjelmaa, toiset iltapäivä- ja toiset jopa iltaohjelmaa. Minun perheelläni tarve on tällä hetkellä kaikelle, kun mieheni on arkena toisella paikkakunnalla ja minä olen yksin lasten kanssa. Tuntuu tärkeältä, että toimintaa on monelle päivälle ja eri aikoina päivässä.”

”Nuorten olemiseen tarvitsisi kiinnittää enemmän huomiota. Keskustassa kyllä löytyy paikkoja, missä nuoret voivat olla, mutta esim. meidän asuinalueellamme ei ole mitään paikkaa minne nuoret voisivat kokoontua turvallisten aikuisten (= nuorisotyö) ollessa läsnä. Nyt hengailevat kauppakeskuksessa ja ”kylän raitilla”.”

Toive lapsi- ja lapsiperhemyönteisemmästä yhteiskunnasta

Osa vanhemmista tarkasteli kysymystä myös laajemmin yhteiskunnan tasolla nostaten esiin toiveen nykyistä lapsi- ja lapsiperhemyönteisemmästä yhteiskunnasta. Heistä yhteiskunta asettaa liian usein paineita vanhemmille. Lapsia ja lapsiperhemyönteisyyttä tulisi tuoda esiin nykyistä positiivisemmassa valossa. Pienten lasten toivottiin olevan nykyistä vahvemmin osa jokapäiväistä arkielämää: että lapset voisi huoletta ottaa mukaan kahviloihin, ravintoloihin ja virastoihin. Edistysaskeleita on otettu, mutta edelleen moni koki, etteivät lapset saa näkyä ja kuulua. Lapsi- ja lapsiperhemyönteisyyden tulisi näkyä myös politiikan tasolla siten, että lapsuutta arvostettaisiin ja lasten ajatukset sekä tarpeet huomioitaisiin nykyistä paremmin palvelujen kehittämisessä. Muutamasta vanhemmasta yhteiskunnan tulisi tukea nykyistä enemmän sitä, että vanhempi voisi olla pidempään kotona lasten kanssa.

”Lapsiperheet tarvitsevat tukea ja kannustusta. Ruuhkavuosien keskellä eläville vanhemmille pienetkin helpotukset arjen toimintoihin ovat suuri teko.”

”Toivoisin enemmän lapsimyönteisyyttä ja lapsiperhemyönteisyyttä ja että lapsia ja lapsiperhe-elämää ylipäätään tuotaisiin positiivisemmassa valossa esille eri kanavissa. Usein artikkeleissa on syyllistävä sävy vanhemmille, ”älä tee näin, älä tee noin, näin pilaat lapsesi elämän...” Tämän päivän vanhemmuudessa on valtavat paineet. Itselläni on kaksi lasta, enempää en ole halunnut, koska pelkäsin etten pysty olemaan niin hyvä äiti useammalle lapselle, kuin mitä minulta odotetaan. Supervanhemmuuden ohessa pitäisi samalla kuitenkin luoda menestyksekkäs ura työelämässä, kehittää ammattitaitoa, elää terveellisesti jne. jne.”

7.

Keskeiset johtopäätökset



- Perhekeskustoimintaa tulee avata vanhemmille ja perheille nykyistä selkeämmin. Perheiden näkökulmasta on tärkeää, että heille kerrotaan, millaista toimintaa alueella järjestetään ja millaista tukea perhekeskuksen kautta on mahdollista saada erilaisiin elämäntilanteisiin.
- Tieto ja palvelut ovat nykytilanteessa liian hajallaan. Eri toimijoiden tarjoama tuki ja palvelut tulee koota kokonaisuudeksi, joka lapsiperheiden on helppo saavuttaa. Tässä tulee hyödyntää niin verkkosivuja, somekanavia kuin tiedon jakamista erilasten palvelujen ja toiminnan yhteydessä.
- Perhekeskusten kohtaamispaikoilla on tärkeä merkitys perheiden arjen ja jaksamisen tukena. Kunnissa tulee olla riittävästi perheiden kohtaamispaikkoja, joiden tulee olla helposti saavutettavia. Kohtaamispaikkojen tulee olla kiinteä osa perhekeskusverkostoa.
- Palvelujen resurssien pitää olla kunnossa, jotta työntekijöillä on aidosti aikaa ja tilaa kohdata perheitä ja kuulla niiden tarpeista.
- Käytännön apua, kuten kotipalvelua, siivousapua ja lastenhoitoapua, tulee olla tarjolla nykyistä enemmän ja niiden tulee olla helpommin perheiden saatavilla.
- Maksutonta tukea ja toimintaa täytyy tarjota riittävästi.
- Perheet, joissa on erityistä tukea tarvitseva lapsi, tulee huomioida nykyistä paremmin ja palvelukokonaisuuksien tulee vastata lasten, nuorten ja perheiden tarpeita.



